

1 Keitä vastaan on mahdollista aloittaa maksukyvyyttömyysmenettely?

Tuomioistuimessa käytävää maksukyvyyttömyysmenettelyä (*concurso de acreedores*) sovelletaan sekä velallisiin yksityishenkilöihin (luonnollisiin henkilöihin) että yrityksiin (oikeushenkilöihin). Velallista luonnollista henkilöä koskevassa maksukyvyyttömyysmenettelyssä sovelletaan 28. heinäkuuta 2015 annettuun lakiin 25/2015 sisältyviä erityissäännöksiä, joiden tarkoituksena on antaa velalliselle mahdollisuus vapautua veloista, jotka jäävät konkurssimenettelyssä maksamatta.

Konkurssiin voidaan asettaa kuka tahansa velallinen, niin luonnollinen henkilö (myös alaikäinen tai vajaavaltainen) kuin oikeushenkilö, olipa kyseessä yrittäjä tai kuluttaja. Lakiin sisältyy kuitenkin muutamia velallisen tyyppin mukaan sovellettavia erityissäännöksiä, jotka koskevat etenkin liikeyrityksiä ja kuluttajia.

Oikeushenkilö voidaan asettaa konkurssiin, vaikka se olisi selvitystilassa. Yritysrhymään kuulumisella ei ole merkitystä, vaan konkurssiin voidaan asettaa yksi tai useampi ryhmään kuuluva maksukyvyytön yritys, muttei koko ryhmää sellaisenaan.

Kuolinpesä voidaan asettaa konkurssiin, kun perintöä ei ole vastaanotettu.

Valtion aluerakenteeseen kuuluvia yksiköitä, julkisia laitoksia ja muita julkisoikeudellisia yhteisöjä ei voida asettaa konkurssiin.

2 Millä edellytyksillä maksukyvyyttömyysmenettely voidaan aloittaa?

2.1. Maksukyvyyttömyysmenettelyn aloittamisen edellytykset

Laissa on säädetty konkurssiin asettamiselle tiettyjä subjektiivisia ja objektiivisia edellytyksiä.

A) Subjektiivinen edellytys: konkurssiin voidaan asettaa kuka tahansa velallinen, olipa tämä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, yrittäjä tai kuluttaja, mutta lakiin sisältyy kyseessä olevan velallisen tyyppin mukaan sovellettavia erityissäännöksiä, jotka koskevat etenkin liikeyrityksiä ja kuluttajia.

Valtion aluerakenteeseen kuuluvia yksiköitä, julkisia laitoksia ja muita julkisoikeudellisia yhteisöjä ei voida asettaa konkurssiin.

B) Objektiivinen edellytys: velallinen on maksukyvyytön, mikä tarkoittaa, ettei velallinen kykene maksamaan velkojaan sitä mukaa kuin ne erääntyvät.

2.2. Menettelyn aloittamista hakevat osapuolet

Konkurssihakemusta koskevat vaatimukset riippuvat siitä, hakeeko konkurssiin asettamista velallinen vai hakevatko sitä velkojat.

Jos konkurssiin asettamista hakee velallinen (*concurso voluntario*), on velallisen perusteltava tuomioistuimelle olevansa tosiasiallisesti maksukyvyytön tai maksukyvyyttömyyden uhkan olevan olemassa. Velallisen on toisin sanoen osoitettava, ettei kykene maksamaan erääntyviä velkoja ajallaan. Jos velallinen on tosiasiallisesti maksukyvyytön, on konkurssihakemus tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun velallinen on tullut tietoiseksi tai hänen olisi pitänyt tulla tietoiseksi maksukyvyyttömydestään.

Lain mukaan velallinen voi kuitenkin ilmoittaa tuomioistuimelle näiden kahden kuukauden kuluessa neuvottelevansa velkojien kanssa velkajärjestelysopimuksesta, ja tällöin määräajan kulumisen keskeytyy neuvottelujen ajaksi. Velkojat eivät voi myöskään käynnistää kolmeen kuukauteen velallisen toiminnan harjoittamisen kannalta välttämättömään omaisuuteen kohdistuvaa erillistä ulosmittausta. Jos velkojien kanssa ei päästä sopimukseen määräajan kuluessa, velallisella on kuukausi aikaa hakea konkurssiin asettamista.

Velallisen on esitettävä hakemuksessaan tiettyjä asiakirjoja, kuten liiketoimintaselvitys, omaisuusluettelo, velkojaluettelo sekä saatavien takaukset, työntekijäluettelo ja kirjanpito, jos velallinen on kirjanpitovelvollinen.

Velallisella, joka voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, on velvollisuus hakea konkurssiin asettamista, kun se on tosiasiallisesti maksukyvyytön.

Tosiasiallinen maksukyvyyttömyys on tilanne, jossa henkilö ei kykene maksamaan erääntyviä velkojaan ajallaan. Jos maksukyvyyttömyys on vasta uhka, joka ei ole vielä toteutunut mutta jonka toteutuminen vaikuttaa todennäköiseltä, velallisella on oikeus (mutta ei velvollisuutta) hakea konkurssia.

Kauppaoikeudellisia asioita käsittelevälle tuomioistuimelle esitettävän konkurssihakemuksen on ehdottomasti liitettävä asiakirjat, joista säädetään Espanjan konkurssilain (*Ley Concursal*) 6 §:n 2 momentissa (taloutta ja juridista asemaa koskeva selonteko; ilmoitus siitä, harjoittaako liiketoimintaa; oikeushenkilön osakkaat, pesänhoitajat tai selvittäjät ja tilintarkastaja; luettelo omaisuudesta ja oikeuksista sekä niiden tunnistetiedot; aakkosjärjestyksessä laadittu velkojaluettelo, josta käyvät ilmi velkojan kotipaikka, saatavan määrä ja eräpäivä sekä voimassa olevat takaukset; tarvittaessa luettelo palveluksessa olevista työntekijöistä; jos velallinen on kirjanpitovelvollinen, on toimitettava tilikirjat, ja jos velallinen kuuluu yritysrhymään, on ilmoitettava yritysrhymän nimi ja esitettävä sen konsolidoitu tilinpäätös).

Velallisella on velvollisuus tehdä aktiivista yhteistyötä konkurssiasiaista vastaavan tuomioistuimen ja pesänhoitajien kanssa. Toisin sanoen pelkkä passiivinen vaatimusten täyttäminen ei riitä, vaan velallisen on oma-aloitteisesti annettava tietoja, jos ne ovat merkittäviä. Näin ollen velallisella on velvollisuus saapua kuultavaksi (tuomioistuimeen ja pesänhoitajan luo), myötävaikuttaa asian ratkaisemiseen ja antaa tietoja. Nämä velvollisuudet koskevat sekä velallista luonnollista henkilöä että velallisen oikeushenkilön tosiasiallista tai oikeudellista kannalta virallista johtoa, joko nykyistä johtoa tai kahden edellisen vuoden aikana johdossa olleita. Tämän velvollisuuden täyttämättä jättäminen katsotaan vilpilliseksi toiminnaksi tai tahalliseksi laiminlyönniksi, jonka perusteella tekijä voidaan tuomita konkurssirikoksesta (joka liittyy velkojia vahingoittavan sopimuksen hyväksymiseen tai selvitysmenettelyn aloittamiseen).

Velallinen voidaan todeta vastuulliseksi maksukyvyyttömyydestään, jolloin hänelle voidaan tuomita seuraamus. Yksi konkurssimenettelyn tarkoituksista on analysoida maksukyvyyttömyyden syitä ja erityisesti sitä, onko velallisen tai muiden velalliseen välittömästi tai välillisesti sidoksissa olevien henkilöiden menettely aiheuttanut maksukyvyyttömyyden tai pahentanut sitä. Tätä varten selvitetään vastuut Espanjan konkurssilain 172 §:ään ja 172 a §:ään sisältyvistä seuraamuksista kootun talukon avulla.

2.3. Aloittaminen ja oikeusvaikutusten voimaantulo

Tuomioistuin tutkii esitetyt asiakirjat, ja jos maksukyvyyttömyys tai sen uhka on perusteltu, velallinen asetetaan konkurssiin samana tai sitä seuraavana päivänä, jona hakemus esitetään. Jos asiakirjoissa on puutteita, tuomioistuin voi myöntää kertaluonteisesti viisi päivää aikaa täydentää asiakirjoja.

Myös kuka tahansa velkojista voi hakea konkurssiin asettamista, ja tällöin konkurssia kutsutaan pakolliseksi (*concurso necesario*). Hakemuksen esittävän velkojan on perusteltava velallisen tosiasiallinen maksukyvyyttömyys ja esitettävä peruste, jonka nojalla se on hakenut täytäntöönpanoa velallista vastaan saamatta riittävästi varoja velan kattamiseen, tai näytettävä toteen erinäisiä seikkoja, joiden perusteella velallinen oletetaan maksukyvyyttömäksi. Tällaisia seikkoja ovat esimerkiksi veloitteiden yleinen maksamatta jättäminen, omaisuuden yleinen ulosmittaus, omaisuuden kätkeminen tai pikainen realisointi tai tiettyjen velkojen (verot, sosiaaliturvamaksut, työntekijöiden saatavat) maksamatta jättäminen.

Jos konkurssiin asettamista hakee velkoja, velallinen haastetaan oikeuteen ja velallisella on mahdollisuus vastustaa konkurssiin asettamista. Tällöin tuomioistuin järjestää suullisen käsittelyn, jossa osapuolet voivat esittää todisteita tietyin rajoituksin. Tuomioistuin ratkaisee, onko kyseessä tosiasiallinen maksukyvyttömyys, ja jos on, asettaa velallisen konkurssiin. Konkurssiin asettaminen tapahtuu myös, jos velallinen hyväksyy konkurssiin asettamisen, ei vastusta sitä tai jättää saapumatta suulliseen käsittelyyn.

Jos velallinen luonnollinen henkilö on todellisuudessa maksukyvytön tai häntä uhkaa maksukyvyttömyys ja hänellä arvioidaan olevan velkaa enintään viisi miljoonaa euroa, hän voi pyytää velkojen sovittelua tuomioistuimen ulkopuolella. Näin voivat tehdä myös oikeushenkilöt, jotka täyttävät Espanjan konkurssilain 231 §:n vaatimukset.

Konkurssiin asettamista koskevan tuomioistuimen päätöksen oikeusvaikutukset tulevat voimaan heti, vaikka päätökseen haettaisiin muutosta.

2.4 Maksukyvyttömyyspäätöksen julkaiseminen

Konkurssiin asettamista koskeva päätös julkaistaan mieluiten sähköisessä muodossa, ja ote päätöksestä julkaistaan Espanjan virallisessa lehdessä (*Boletín Oficial del Estado*). Tuomioistuin voi määrätä päätöksen julkaistavaksi useammassa välineessä, jos pitää tätä välttämättömänä.

2.5 Väliaikaiset toimenpiteet

Kun tuomioistuin on ottanut konkurssihakemuksen käsiteltäväksi, se voi määrätä tarvittavat toimenpiteet velallisen omaisuuden koskemattomuuden varmistamiseksi konkurssihakemuksen tehneen pyynnöstä yleisessä prosessilainsäädännössä säädetyllä tavalla. Tarvittaessa tuomioistuin voi edellyttää myös etukäteisvakuutta mahdollisten vastuiden turvaamiseksi.

3 Mikä omaisuus kuuluu maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin? Mikä on sellaisen omaisuuden asema, jonka velallinen on hankkinut tai saanut maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisen jälkeen?

3.1 Maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluva omaisuus

Maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin (konkurssipesään) kuuluvaa omaisuutta ovat kaikki konkurssipäätöksen antopäivänä velalliselle kuuluvat omaisuus ja oikeudet sekä kaikki omaisuus ja oikeudet, joita velallinen hankkii tai jotka siirtyvät velalliselle menettelyn aikana. Konkurssipesän ulkopuolelle jää omaisuus, jota ei voida ulosmitata.

Laivoihin tai ilma-aluksiin liittyvien velkojen etuoikeutetut velkojat voivat erottaa nämä konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta nostamalla asiaa koskevat kanteet alakohtaisen lainsäädännön mukaisesti.

Kun konkurssiin asetettu velallinen on naimisissa oleva luonnollinen henkilö, konkurssipesään kuuluu myös hänen henkilökohtainen omaisuutensa ja, jos puolisoiden omaisuus on aviovarallisuusjärjestelmässä yhteinen, myös puolisoiden yhteinen omaisuus, jos velallisen veloitteet ulottuvat siihen.

Konkurssi ei edellytä velallisen toiminnan lakkauttamista, vaan velallinen voi jatkaa yritystoimintaa sen mukaan, onko velallisen toimivalta pidätetty kokonaan vai edellytetäänkö toimille ainoastaan pesähoitajan lupaa. Yleensä omaisuuden hallintaa tai siitä määräämistä koskeviin toimenpiteisiin vaaditaan pesähoitajan lupa, mutta tietyt yleisluonteiset toimet voivat olla sallittuja, jos ne kuuluvat yrityksen tavanomaiseen toimintaan. Omaisuutta ei voida lähtökohtaisesti käyttää konkurssiin asetetun yhtiön toiminnan rahoittamiseen ilman tuomioistuimen lupaa, ennen kuin sopimus on hyväksytty tai selvitys on aloitettu. Seuraavassa kohdassa tarkastellaan velallisen toimivallan pidättämistä kokonaan tai siihen puuttumista.

Jos rahoittaminen tapahtuu kassaan saapuvilla uusilla tuloilla velkajärjestelyn yhteydessä, otetaan massavelat osittain (puoliksi) huomioon.

4 Millaiset ovat velallisen ja selvittäjän toimivaltasuhteet?

4.1 Velallisen toimivalta

Lähtökohtaisesti toisistaan erotetaan vapaaehtoinen ja pakollinen konkurssi (22 §). Vapaaehtoisessa konkurssissa omaisuus säilyy velallisen hallinnassa ja määräysvallassa, ja pesähoitajan on vain hyväksyttävä tai vahvistettava toimet. Pakollisessa konkurssissa tilanne on päinvastoin: velalliselta pidätetään oikeus omaisuuden hallintaan ja siitä määräämiseen, ja pesähoitaja alkaa huolehtia tästä. Sääntelyllä ei pyritä rankaisemaan konkurssivelallista, vaan säilyttämään omaisuus ja varmistamaan menettelyn lopputulos.

Edellytyksenä on kuitenkin velallisen taloudellisen toiminnan jatkuminen, minkä vuoksi 44 §:ssä annetaan pesähoitajalle oikeus laatia luettelo toimista, jotka voivat luonteensa tai määränsä vuoksi jättää tarvittavan valvonnan ulkopuolelle. Järjestelmä on joustava, sillä tuomioistuin voi perustellulla päätöksellä määrätä toimivallan pidätettäväksi, kun kyseessä on vapaaehtoinen konkurssi, tai toimivallan pelkästään rajoitettavaksi lupa- tai hyväksymisjärjestelmällä, kun kyseessä on pakollinen konkurssi. Tällöin sen on ilmoitettava riskit, jotka käytännöllä pyritään välttämään, sekä käytännöllä tavoiteltavat edut. Myös alkuperäistä toimivallan rajoittamisen tai pidättämisen järjestelmää voidaan muuttaa milloin tahansa myöhemmin niin ikään perustellulla päätöksellä pesähoitajan aloitteesta konkurssivelallisen kuulemisen jälkeen (ei omasta aloitteesta). Vaatimuksena on, että tällainen muutos julkaistaan samalla tavalla kuin konkurssin alkamista koskeva kuulutus.

Toimivallan rajoittaminen päättyy konkurssin päättyessä. Muussa tapauksessa toimivallan rajoittaminen jatkuu aina sopimuksen hyväksymiseen asti.

Sopimuksessa saatetaan määrätä toimivaltaa koskevista rajoittavista toimenpiteistä tai kielloista. Jos konkurssi päättyy selvitykseen, velallisen toimivalta pidätetään kyseisen vaiheen alkaessa.

Konkurssilaisissa vaaditaan, että konkurssipesään kuuluva velallisen omaisuus säilyy muuttumattomana. Joissakin tapauksissa velallisen omaisuutta on kuitenkin mahdollista myydä konkurssimenettelyn aikana tuomioistuimen luvalla. Tuomioistuimen lupaa ei aina tarvita. Myös tuotantoyksikköjen myynti on mahdollista konkurssimenettelyn aikana konkurssilain 146 a §:ssä säädetyllä tavalla.

Konkurssivelallisen toiminnan jatkumista koskevaan yleissääntöön tehdyn poikkeuksen mukaan velallisen toimistot voidaan sulkea tai toiminta lakkauttaa pesähoitajan aloitteesta, kun velallista ja työntekijöiden edustajia on kuultu. Kun tämä johtaa työsopimusten kollektiiviseen päättämiseen, keskeyttämiseen tai muuttamiseen, tuomioistuin toimii erityissäännöksiä noudattaen.

Laissa säädetään myös velallisen kirjanpitoa koskevista erityisistä velvollisuuksista. Konkurssin vaikutuksista konkurssiin asetetun oikeushenkilön alaisiin yksikköihin säädetään erikseen.

4.2 Pesähoitajan nimittäminen ja toimivalta

Pesähoitaja tarvitaan avustamaan tuomioistuinta ja huolehtimaan konkurssiasioista. Konkurssiin asettamisen jälkeen tuomioistuin määrää muodostamaan niin sanotun toisen jaoston, jossa käsitellään kaikki pesähoitajan nimittämiseen, työjärjestykseen, toimivaltaan ja vastuuseen liittyvät asiat.

Pesähoitaja valitaan Espanjan konkurssirekisteriin (*Registro Público Concursal*) vapaaehtoisesti ilmoittautuneiden luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden joukosta lakimääräisten edellytysten mukaisesti. Tässä toisistaan erotetaan pienet, keskisuuret ja suuret konkurssit. Ensimmäinen nimitys luettelosta tapahtuu arvalla, ja tämän jälkeen nimitysvuoron perusteella. Suurissa konkurseissa tuomioistuin voi kuitenkin nimittää perustellusti sopivimmaksi katsomansa pesähoitajan laissa säädettyjä edellytyksiä noudattaen. Jos konkurssiin on asetettu luottolaitos, tuomioistuin nimittää yhden Espanjan pankkijärjestelmän hallittua rakenneuudistusta varten perustetun rahaston (*Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria*) ehdottamista pesähoitajista. Tuomioistuin nimittää yhden Espanjan arvopaperimarkkinoiden valvontaviranomaisen (*Comisión Nacional del Mercado de Valores*) ehdottamista pesähoitajista, kun konkurssiin on asetettu tämän viranomaisen valvoma yhteisö. Vakuutusyhtiön konkurssissa nimitetään yksi Espanjan vahinkovakuutusyhtymän (*Consorcio de Compensación de Seguros*) ehdottamista pesähoitajista.

Tavallisesti nimitetään yksi ainoa pesänhoitaja. Poikkeustapauksessa konkurssi-asiasta vastaava tuomioistuin voi nimittää toisen pesänhoitajan, jos tämä on perusteltua konkurssiin liittyvän yleistä etua koskevan syyn vuoksi. Tällöin toisena pesänhoitajana toimii velkojana oleva viranomaislain tai tällaiseen viranomaiseen sidoksissa oleva tai sen alaisena toimiva julkisoikeudellinen yhteisö.

Konkurssilain 33 §:ssä luetellaan yksityiskohtaisesti pesänhoitajan tehtävät, jotka luokitellaan prosessuaalisiin tehtäviin, velalliseen tai sen hallintoelimille kuuluviin tehtäviin, työoikeudellisiin tehtäviin, velkojien oikeuksiin liittyviin tehtäviin, ilmoitus- ja arviointitehtäviin, arvonmääritykseen ja maksusuorituksiin liittyviin tehtäviin sekä sihteeristön tehtäviin. Pesänhoitajan tärkein tehtävä on 75 §:ssä säädetyn selonteon ja siihen liitettävän luetteloehdotuksen ja velkojaluettelon esittäminen.

Tuomioistuin vahvistaa pesänhoitajan palkkion 6. syyskuuta 2004 annetussa kuninkaan asetuksessa 1860/2004 säädetyn palkkiotaulukon mukaisesti. Nimitetyn pesänhoitajan on otettava tehtävä vastaan, ja tuomioistuin voi jäädä tai erottaa pesänhoitajan perustellusta syytä. Tuomioistuin voi nimittää myös valtuutettuja avustajia auttamaan pesänhoitajaa tämän tehtävissä.

4.3 Konkurssi-asiasta vastaava tuomioistuin

Konkurssimenettelyssä toimivaltainen on siviilioikeuden alalla toimiva kauppaoikeudellisiin asioihin erikoistunut tuomioistuin. Tuomioistuin asettaa velallisen konkurssiin ja johtaa menettelyä. Tuomiovallasta 1. heinäkuuta 1985 annetun lain 6/1985 (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) 86 b §:ssä luetellaan kauppaoikeudellisiin asioihin erikoistuneiden tuomioistuinten toimivaltuudet, joiden joukkoon kuuluvat etenkin konkurssi-asioiden liittyvät kysymykset. Tuomioistuin voi rajoittaa velallisen perusoikeuksia konkurssiin asettamisen yhteydessä tai sitä ennen turvaamistoimena. Nämä rajoitukset voivat koskea seuraavia: a) kirje- ja puhelinviestinnän valvominen; b) oleskeluvollisuuden rajoittaminen ja kotiarestiin määräämisen mahdollisuus sekä c) kotietsintä. Jos velallinen on oikeushenkilö, näitä toimenpiteitä voidaan toteuttaa myös velallisen kaikkien tai muutamien johtajien tai selvittäjien osalta (nykyisten tai aiempien, jotka ovat hoitaneet tehtävää kahden edellisen vuoden aikana).

Espanjan konkurssilain 8 §:ssä säädetään puolestaan konkurssi-asiasta vastaavan tuomioistuimen yksinomaisesta toimivallasta muutamilla aloilla ja yleisesti kaikissa toimissa, jotka kohdistuvat tai liittyvät suoraan konkurssivelallisen omaisuuteen. Tuomioistuimella on toimivalta myös tehdä tai keskeyttää kollektiivisesti työsopimuksia, joissa konkurssivelallinen on työnantajana, sekä käsitellä konkurssiin asetetun yhtiön johtoa tai selvittäjiä vastaan nostetut vahingonkorvauskanteet.

Tuomioistuimella on toimivalta käsitellä ennakkoratkaisun luonteisesti ja ainoastaan konkurssimenettelyä varten myös konkurssiin suoraan liittyviä hallinnollisia tai sosiaalisia kysymyksiä.

Konkurssilakiin sisältyy kansainvälistä ja alueellista toimivaltaa koskevia säännöksiä sekä noudatettavaa menettelykulkua koskevia prosessuaalisia erityissäännöksiä, joita sovelletaan prosessuaalisten yleissäännösten sijasta.

5 Mitkä ovat kuittauksen edellytykset?

Kun velallinen on asetettu konkurssiin, ei konkurssivelallisen saatavia tai velkoja ole mahdollista kuitata. Kuittaus hyväksytään kuitenkin, jos sitä koskevat edellytykset ovat täyttyneet jo ennen konkurssiin asettamista, vaikka vaatimusten täyttymistä koskeva päätös annettaisiin myöhemmin. Kyseisistä edellytyksistä on säädetty yleisesti Espanjan siviililain (*Código Civil*) 1196 §:ssä (saatavien vastavuoroisuus, suoritusten yhtenäisyys, eräänäminen, likviditeetti ja perintäkelpoisuus).

Kyseisen säännöksen ulkopuolelle jäävät konkurssit, joihin liittyy ulkomainen ulottuvuus, jos tämä on maksukyvyttömyystilanteessa mahdollista konkurssivelallisen vastavuoroiseen saatavaan sovellettavassa laissa säädetyn mukaisesti.

6 Mikä vaikutus maksukyvyttömyysmenettelyllä on velallisen sopimussuhteisiin?

6.1 Vaikutus velallisen sopimussuhteisiin

Espanjan konkurssilain säädetään konkurssin vaikutuksesta konkurssivelallisen kolmansien osapuolten kanssa tekemiin sopimuksiin, joita ei ole täytetty ennen konkurssiin asettamista. Ongelma liittyy kahdenvälisiin sopimuksiin, sillä yksipuolinen sopimus ratkaisee kolmannen osapuolen saatavan tunnustamisen. Kolmas osapuoli on velkoja tai vaatii kyseistä saatavaa, joka sisällytetään konkurssipesään kuuluvaan omaisuuteen, kuten 61 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään. Hallintoviranomaisten kanssa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan hallintolain erityissäännöksiä.

Espanjan konkurssilain 61 §:n 2 momentissa säädetään yleisenä periaatteena, ettei yksin konkurssiin asettaminen vaikuta sopimuksiin, jotka sisältävät täyttämättä olevia, sekä konkurssivelkojalle että toiselle osapuolelle kuuluvia vastavuoroisia velvoitteita. Konkurssivelallisen velvoitteisiin lukeutuvat suoritukset hoidetaan konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta. Myös päätökseen perustuvat korvaukset ovat massavelkoja.

Laissa vahvistetaan tällaisten sopimusten voimassaolo, mutta lain mukaan sellaiset sopimusehdot ovat pätemättömiä, joissa määrätään mahdollisuudesta sopimuksen purkamiseen tai päättämiseen yksin siitä syystä, että jompikumpi osapuolista asetetaan konkurssiin.

Jos sopimuksen purkaminen on konkurssin edun mukaista, siihen annetaan lupa. Pesänhoitaja voi pyytää sopimuksen purkamista konkurssi-asiasta vastaavalta tuomioistuimelta, jos konkurssivelallisen valtuudet on pidätetty. Jos konkurssivelallisen toimivaltaan on ainoastaan puututtu, voi sopimuksen purkamista pyytää velallinen itse. Tällöin tuomioistuimen on kutsuttava koolle konkurssivelallinen, pesänhoitaja ja sopimuksen toinen osapuoli. Jos näiden välillä päästään yhteisymmärrykseen, annetaan päätös sopimuksen purkamisesta. Muussa tapauksessa kiista käsitellään väliintulomenettelyssä ja tuomioistuin päättää asianmukaisella tavalla suoritusten ja korvausten ennalleen palauttamisesta. Tähän käytetään konkurssipesään kuuluvaa varallisuutta, mikä ei tietenkään välttämättä houkuttele, jos määrä on suuri.

6.2 Purkaminen sopimusrikkomuksen vuoksi

Espanjan konkurssilain 62 §:n mukaisesti konkurssiin asettaminen ei vaikuta kahdenvälisen sopimusten purkamiseen, kun jompikumpi osapuoli rikkoo sopimusta konkurssiin asettamisen jälkeen. Jos kyseessä ovat toisiaan seuranneet perättäiset sopimukset, purkamista koskevaa toimivaltaa voidaan käyttää myös silloin, jos sopimusrikkomus on tapahtunut ennen konkurssiin asettamista. Vaikka purkamisen peruste olisi olemassa, tuomioistuimen on otettava huomioon konkurssin etu, ja se voi tämän perusteella määrätä sopimuksen täytettäväksi. Sopimus täytetään suorittamalla konkurssivelallisen maksettavaksi tulevat suoritukset konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta.

Purkaminen tapahtuu konkurssi-asiasta vastaavassa tuomioistuimessa käytävässä väliintulomenettelyssä. Jos vaatimus hyväksytään ja sopimus määrätään purettavaksi, katsotaan eräänäneiden velvoitteiden raukeavan. Eräänäyneiden velvoitteiden osalta sopimusvelvoitteensa täyttäneen velkojan saatava luetaan mukaan konkurssiin, jos konkurssivelallisen sopimusrikkomus on tapahtunut ennen konkurssiin asettamista. Jos konkurssivelallinen rikkoo sopimusta konkurssiin asettamisen jälkeen, sopimuksen täyttäneen osapuolen saatava maksetaan konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta. Saatava käsittää aiheutuneiden vahinkojen korvaamisen (62 §:n 4 momentti).

Lakiin sisältyy erityissäännös, 64 §, jolla säännellään työsopimuksiin kohdistuvia vaikutuksia. Sitä seuraavassa pykälässä säädetään ylempään johdon tekemiin sopimuksiin kohdistuvista vaikutuksista.

7 Mikä vaikutus maksukyvyttömyysmenettelyllä on yksittäisen velkojan nostamaan kanteeseen (lukuun ottamatta vireillä olevaa oikeudenkäyntiä)?

7.1 Uusien kanteiden kieltö

Siviili- ja työoikeudellisia asioita käsittelevät tuomioistuimet eivät voi ottaa käsiteltäväksi kanteita, joiden käsittely kuuluu konkurssi-asiasta vastaavalle tuomioistuimelle (lähinnä konkurssivelallisen omaisuuden kohdistuvat kanteet).

Jos tällainen kanne on otettu käsiteltäväksi virheellisesti, on kaikki toimet päätettävä tuloksettomina, eikä yksikään toimi ole pätevä. Myöskään kauppaoikeudellisia asioita käsittelevät tuomioistuimet eivät voi ottaa käsiteltäväksi kanteita, jotka nostetaan konkurssiin asettamisesta konkurssimenettelyn päättymiseen ulottuvalla ajanjaksolla ja joissa vaaditaan konkurssiin asetettujen pääomayhtiöiden johtajilta sosiaaliturvaan liittyvien velvoitteiden suorittamista, kun yhtiö on laiminlyönyt veloitteensa yhtiön purkamisperusteiden yhteydessä.

7.1 Konkurssiin asettamisen vaikutukset velallisen omaisuuden ulosmittaukseen ja muihin pakkokeinoihin

Yleissääntö on, ettei konkurssiin asettamisen jälkeen voida käynnistää konkurssivelallisen omaisuuden kohdistuvia yksittäisiä ulosmittauksia tuomioistuimessa tai sen ulkopuolella eikä hallinnollisia tai verotuksellisia pakkokeinoja. Jos tätä kieltoa rikotaan, seuraamuksena on toimen täydellinen pätemättömyys. Tähän on kaksi poikkeusta, joissa ulosmittausta voidaan jatkaa konkurssiin asettamisesta huolimatta siihen asti, kunnes selvityssuunnitelma on hyväksytty: a) ulosmittausmääräykseen liittyvät hallinnolliset täytäntöönpanomenettelyt ja b) työoikeuteen perustuva ulosmittaus, jossa konkurssivelallisen omaisuutta on ulosmitattu ennen konkurssiin asettamista, ellei ulosmitattu omaisuus ole välttämätön velallisen yritystoiminnan tai ammatinharjoittamisen jatkamiseksi.

Suorittamatta olevien ulosmittausten osalta 55 §:n 2 momentissa säädetään, että käynnissä olevat toimet keskeytyvät konkurssiin asettamista koskevan päätöksen antopäivästä lähtien, sanotun rajoittamatta kuitenkaan tähän liittyvien saatavien käsittelyä konkurssimenettelyssä.

Reaalivakuuksien realisoinnista on annettu erityissäännöksiä, joita käsitellään seuraavan kysymyksen yhteydessä puhuttaessa tiettyihin saataviin kohdistuvista vaikutuksista.

8 Mikä vaikutus maksukyvttömyysmenettelyllä on sen vireilletulohetkellä käynnissä olevien oikeudenkäyntien jatkamiseen?

8.1 Konkurssiin asettamisen vaikutukset vireillä oleviin oikeudenkäynteihin

Jos velallinen on osapuolena oikeudenkäynnissä, joka on vireillä samaan aikaan kuin velallinen asetetaan konkurssiin, jatkuu oikeudenkäynti tuomion lainvoimaiseksi tulon asti. Tähän on yksi poikkeus: konkurssiasiaan yhdistetään viran puolesta oikeushenkilön vahingonkorvauskanteet, jotka kohdistuvat yritysjohtoon, selvittäjiin tai tilintarkastajiin ja joiden käsittely jatkuu normaalin menettelyn mukaisesti.

Välímiesmenettelyt: välityssopimukset, joissa velallinen on osapuolena, eivät ole voimassa konkurssimenettelyn aikana (52 §). Siksi välímiesmenettelyä ei myöskään voida käynnistää konkurssiin asettamisen jälkeen. Vireillä oleva menettely jatkuu lopullisen välitystuomion antamiseen asti.

8.2 Konkurssivelallisen nostama kanne (54 §)

Laissa säädetään perusteista, joiden nojalla konkurssivelallinen voi nostaa kanteen säilyttämiensä valtuuksien mukaan. Yleisesti voidaan todeta, että jos on kyse konkurssista, jossa velallinen menettää oikeuden määrätä omaisuudestaan (*deudor suspendido*), muihin kuin henkilökohtaisiin asioihin liittyvän kanteen nostaminen kuuluu pesänhoitajalle. Jos on kyse velkajärjestelystä, jossa velallinen säilyttää osaksi oikeuden määrätä omaisuudestaan (*deudor intervenido*), kanteen nostaa velallinen itse saatuaan pesänhoitajalta asianmukaisen luvan, mikäli kanne vaikuttaa velallisen omaisuuteen. Kun velallisella on osittainen määräämis-oikeus ja pesänhoitaja pitää kanteen nostamista konkurssipesän edun mukaisena, mutta velallinen ei sitä nosta, voi tuomioistuin antaa pesänhoitajalle luvan kanteen nostamiseen.

9 Mitkä keskeiset näkökohdat liittyvät velkojen osallistumiseen maksukyvttömyysmenettelyyn?

9.1 Velkojen osallistuminen maksukyvttömyysmenettelyyn

Velkojat voivat pyytää konkurssiin asettamista tuomioistuimelta, ja velallinen voi vastustaa pyyntöä, jolloin järjestetään suullinen käsittely ja tuomioistuin ratkaisee asian päätöksellä. Jos velallinen asetetaan konkurssiin, pidetään konkurssia ”pakollisena”, mikä merkitsee tavallisesti sitä, että velalliselta voidaan pitää omaisuuden hallinta- ja määräysvalta. Pesänhoitaja asettuu velallisen sijaan näissä tehtävissä.

Konkurssipäätöksessä velkojille annetaan yksi kuukausi aikaa vaatia saataviaan päätöksen julkaisemisesta virallisessa lehdessä. Samalla pesänhoitajalla on velvollisuus ilmoittaa asiasta yksitellen niille velkojille, joilla on velallisen asiakirjojen mukaan velvollisuus ilmoittaa saatavistaan. Sama määräaika koskee myös ulkomaille sijoittautuneita velkoja. Ilmoitus on annettava kirjallisesti ja osoitettava pesänhoitajalle. Ilmoituksessa on eriteltävä saatava ja annettava tarvittavat tiedot määrästä, hankinta- ja erääntymispäivästä, ominaisuuksista ja mahdollisesta etuoikeusasemasta. Jos velkoja vetoaa erityiseen etuoikeuteen, sen on ilmoitettava maksuun liittyvä omaisuus ja oikeudet sekä niiden rekisteritiedot. Mukaan on liitettävä myös asiakirjatodisteet. Ilmoituksen voi tehdä sähköisesti.

Pesänhoitajan on ratkaistava kunkin saatavan kohdalla, minkä suuruinen saatava on, sisällytetäänkö se selonteon liitteeseen olevaan velkojaluetteloon ja mikä on saatavan etuoikeusasema. Velkojat, jotka ovat eri mieltä saatavan etuoikeusasemasta tai määrästä tai joita ei ole sisällytetty luetteloon, voivat riitauttaa pesänhoitajan ehdotuksen kymmenen päivän kuluessa esittämällä väliintulohakemuksen, jonka tuomioistuin ratkaisee antamalla tuomion. Ennen ehdotuksensa esittämistä – enintään kymmenen päivää ennen esittämistä – pesänhoitaja lähettää velkojille, joiden osoite sillä on tiedossaan, sähköpostitse luonnokset velkoja- ja pesäluettelosta. Luettelosta eri mieltä olevat velkojat voivat ottaa yhteyttä pesänhoitajaan ja pyytää korjaamaan mahdolliset virheet tai täyttämään tarvittavat tiedot.

Velkojat osallistuvat myös sopimus- ja selvitysvaiheeseen. Sopimusvaiheessa ne voivat ehdottaa sopimusta ja myös esittää lisäyksiä velallisen ehdottamaan ennakkosopimukseen. Velkojat kutsutaan joka tapauksessa koolle keskustelemaan sopimuksesta ja äänestämään sen hyväksymisestä, joka edellyttää Espanjan konkurssilain 124 §:n mukaisia enemmistöjä. Myös kirjallinen käsittely on mahdollinen, jos velkoja on yli kolmesataa.

Jotkin velkojat (jotka eivät osallistu velkojainkokoukseen tai joilta on eväty perusteettomasti äänioikeus) saattavat vastustaa sopimuksen hyväksymistä. Jos sopimus on jo hyväksytty, velkojat voivat pyytää sopimuksen täyttämättä jättämistä.

Selvitysvaiheessa velkojat voivat esittää huomautuksia pesänhoitajan esittämästä selvityssuunnitelmasta samoin kuin loppuselonteosta ennen konkurssimenettelyn päättymistä.

Etuoikeusasemaa ratkaistaessa velkojat ovat asian osapuolena ja voivat esittää huomautuksia pesänhoitajan selonteosta sekä syyttäjän lausumasta, mutta niillä ei ole oikeutta esittää erillisiä etuoikeusasemaan liittyviä vaatimuksia.

Myös velkojat voivat esittää huomautuksia konkurssimenettelyn päätyttyä sekä vastustaa menettelyn päättymistä tietyissä tilanteissa.

10 Millä tavoin selvittäjä voi käyttää tai luovuttaa pesän omaisuutta?

10.1 Konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta määrääminen yhteisessä vaiheessa

Konkurssi ei keskeytä velallisen toimintaa, joten on mahdollista, että velallinen jatkaa omaisuudestaan määräämistä maksukyvttömyksi toteamisen jälkeen. Velallinen voi määrätä omaisuudestaan sen mukaan, miten laajalti hänen valtuuksiaan rajoitetaan. Jos valtuuksiin vain puututaan, velallisen on pyydettävä pesänhoitajalta lupaa tai hyväksyntää, mutta jos valtuudet on pidätetty, velallisen omaisuudesta määrää pesänhoitaja.

Lähtökohtaisesti omaisuutta ei voida irrottaa tai käyttää konkurssipesästä ilman tuomioistuimen lupaa, ennen kuin sopimus on hyväksytty tai selvitysvaihe aloitettu. Tähän liittyy muutamia poikkeuksia: a) sen omaisuuden myynti, jota pesänhoitaja pitää välttämättömänä yrityksen toimintakyvyn takaamiseksi tai prosessin läpivientiin liittyvien kassan tarpeiden täyttämiseksi; b) sen omaisuuden myynti, joka ei ole välttämätöntä toiminnan jatkumiseksi, takaamalla samalla, että hinta vastaa olennaisilta osin omaisuudelle luetteloinnissa annettua arvoa; c) velkojan toiminnan jatkamisen kannalta välttämättömän omaisuuden käyttöön liittyvät toimet.

Viimeksi mainitussa tapauksessa, kun velalliselta ei ole pidätetty omaisuuden hallinta- ja määräysvaltaa, pesänhoitaja voi määrittää ennalta ne yrityksen toimintaan tai rahaliikenteeseen liittyvät toimet, jotka velallinen voi toteuttaa itse, samoin kuin näiden toimien luonteen tai määrän. Myös velallinen voi suorittaa näitä toimia konkurssiin asettamisesta lähtien, kunnes ne siirtyvät pesänhoitajan tehtäväksi.

10.2 Konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta määrääminen selvitysvaiheessa

Selvitysvaiheessa voidaan erottaa kaksi pääasiallista vaihetta:

a) Selvitysmenettelyyn kuuluvat toimet pesänhoitajan laatiman suunnitelman mukaisesti. Velallinen, velkojat ja työntekijöiden edustajat voivat esittää suunnitelmasta huomautuksia, ja tuomioistuin on hyväksyttävä suunnitelma. Laissa pyritään yrityksen säilyttämiseen aina kun mahdollista, ja tätä varten on säädetty tuotantoyksikköjen myyntiä koskevista erityissäännöksistä. Suunnitelma voidaan riittauttaa tuomioistuimessa, ja selvitysmenettelyyn kuuluvat toimet on toteutettava suunnitelmaa noudattaen. Lakiin sisältyy täydentäviä säännöksiä siltä varalta, ettei suunnitelmaa ole hyväksytty.

b) Velkojen maksu velkojille. Maksaminen voidaan aloittaa, vaikkeivät selvitysmenettelyyn kuuluvat toimet ole päättäneet.

On kuitenkin täsmennettävä, etteivät kaikki selvitysmenettelyyn kuuluvat toimet tapahdu tässä vaiheessa prosessia. On mahdollista, että yhteisessä vaiheessa realisoidaan tiettyä omaisuutta muissa tarkoituksissa kuin velkojen maksamiseksi velkojille. Tällaisia ovat esimerkiksi tarve säilyttää konkurssipesään kuuluva omaisuus velallisen liiketoiminnan ylläpitämiseksi tai se, että tietyt velkojat, kuten laivoihin tai ilma-aluksiin liittyvien etuoikeuksien haltijat, voivat erottaa tämän omaisuuden konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta ja nostaa siihen liittyvän kanteen, johon niillä on oikeus erityislainsäädännön nojalla. Myös tietyt turvaamistoimet, joita yksittäiset etuoikeutetut velkojat ovat käynnistäneet ennen konkurssiin asettamista, voivat jatkua. Samoin voivat jatkua hallinnolliset turvaamistoimet, joissa omaisuuden ulosmittauksesta on määrätty ennen konkurssipäätöksen antamista. Selvitysmenettelyyn piiriin kuuluvan omaisuuden myynti tapahtuu lähtökohtaisesti hyvin vapaasti tuomioistuimen hyväksymän selvityssuunnitelman mukaisesti. Pesänhoitaja voi myös tehdä sopimuksen asiaan erikoistuneen yrityksen kanssa tietyin varallisuuden myymisestä yleensä palkkionsa suuruusilla kuluilla. Velvoittavat säännökset on kuitenkin vahvistettu 25. toukokuuta 2015 annetulla lailla 9/2015 tehdyssä uudistuksessa. Säännökset koskevat ennen kaikkea erityisessä etuoikeusasemassa oleviin saataviin liittyvää omaisuutta ja oikeuksia. Suunnitelman ulkopuolelle jääviin toimiin sovelletaan siviiliprosessin yhteydessä suoritettavassa yksittäisessä ulosmittauksessa tapahtuvaa omaisuuden irrottamista koskevia säännöksiä. Yleensä omaisuus myydään suoramyyntijärjestelmän kautta, ja omaisuuden myynnille taataan tietty julkisuus sen mukaan, millaisesta omaisuudesta on kyse. Omaisuutta voidaan myös luovuttaa maksuksi muille kuin julkisoikeudellisille velkojille.

Laissa on erityissäännöksiä tuotantoyksikköjen myynnistä kaikissa konkurssimenettelyn vaiheissa, ja niiden taustalla olevana periaatteena on pyrkimys yrityksen säilyttämiseen. Yhdellä myyntisopimuksella siirretäänkin kokonaisuutena kaikki omaisuus, ja erityissääntöjä sovelletaan siirrettäessä kyseessä olevan toiminnan velkoja.

Lähtökohtaisesti tuotantoyksikön myynti edellyttää kaikkien toimintaan välineellisesti liittyvien sopimusten siirtoa sekä konkurssia edeltävien velkojen tunnustamista jättämistä, paitsi jos ostajilla on side velalliseen tai jos tilanteessa sovelletaan yrityksen luovutusta koskevia työoikeuden säännöksiä. Tällöin tuomioistuin voi määrätä, ettei ostaja korvaa sitä osuutta maksamatta olevien, omaisuuden irrottamista edeltävien palkkojen tai korvausten määrästä, josta palkkatakuurahasto (*Fondo de Garantía Salarial*) vastaa. Yrityksen jatkumisen varmistamiseksi uusi ostaja ja työntekijät voivat tehdä sopimuksia, joissa muutetaan kollektiivisia työehtoja.

11 Mille saataville voidaan vaatia maksua maksukyvyttömyysmenettelyn piiriin kuuluvasta omaisuudesta ja mikä on maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen syntyneiden saatavien asema?

Konkurssipäätöksen jälkeen kaikki velkojat – sekä tavalliset ja etuoikeusasemassa olevat – yhdistetään konkurssipesän velkoihin kansallisuudesta ja kotipaikasta riippumatta. Tämä perustuu velkojen yhdenvertaisuuden periaatteeseen (*par conditio creditorum*) sekä aiheutuvien tappioiden tasaamiseen (*ley del dividendo*), ja sen tarkoituksena on kohdella kaikkia saatavia yhdenvertaisesti, kun velallinen on vahvistettu kykenemättömäksi maksamaan kaikkia velkojaan (49 ja 76 §).

Konkurssivelkojen ja muiden velkojen välillä on olemassa olennainen ero: massavelan velkojat.

Massavelkoja ovat saatavat on lueteltu Espanjan konkurssilain 84 §:n 2 momentissa tyhjentävästi, joten saatavat, joita ei mainita kyseisessä momentissa, ovat konkurssisaatavia. Lähtökohtaisesti kyseessä ovat suurimmaksi osaksi konkurssiin asettamisen jälkeen menettelyn kulun seurauksena tai velallisen toiminnan jatkumisen johdosta syntyneet saatavat tai sopimuksen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvat saatavat. Näihin kuuluu kuitenkin myös muita tilanteita, kuten konkurssiin asettamista edeltäneiltä 30 työpäivältä kertyneet palkkasaatavat, joiden määrä on enintään kaksi kertaa vähimmäispalkka; velallisen elatusmaksuihin liittyvät saatavat tai niiden henkilöiden saatavat, joille velallinen on lain mukaan velvollinen maksamaan elatusmaksuja. Muissa tapauksissa kyseiset saatavat syntyvät menettelyn aikana tehdyistä päätöksistä, esimerkiksi määritettäessä sopimuksen irtisanomisen seurauksia tai sopimuksen purkamisen vaikutuksesta.

Massavelkana pidetään myös puolta niiden saatavien määrästä, jotka liittyvät kassan uusiin uloihin ja on saatu velkajärjestelysopimuksen yhteydessä 71 a §:ssä tai neljännessä lisäsäännöksessä säädettyjen edellytysten mukaisesti.

Selvityksen yhteydessä massavelkaan kuuluvia saatavia ovat myös konkurssivelallisen saatavat, jotka ovat syntyneet sopimuksen yhteydessä 100 §:n 5 momentissa säädetyn mukaisesti.

Massavelkaan kuuluvat saatavat ovat ennalta vähennettävissä eli niillä on etusija kaikkiin muihin saataviin nähden, eikä korkojen kertymisen keskeytyminen vaikuta niihin.

Palkkasaatavat 30 edelliseltä työpäivältä on maksettava välittömästi. Muut massavelat maksetaan niiden erääntyessä, mutta pesänhoitaja voi muuttaa tätä sääntöä, kun tämä on konkurssin edun mukaista ja omaisuuden määrä riittää kaikkien massavelkojen maksamiseen.

Laissa on erityissäännöksiä (176 a §) siltä varalta, ettei konkurssivelallisen omaisuuden otaksuta riittävän massavelkojen maksamiseen. Tällöin konkurssimenettely on päätettävä. Kun pesänhoitaja tulee tähän tulokseen, sen on ilmoitettava asiasta tuomioistuimelle, ja massavelat maksetaan kyseisen pykälän 2 artiklassa säädetyn erityismääräyksen mukaisesti.

12 Mitä sääntöjä sovelletaan saatavien ilmoittamiseen, todistamiseen ja hyväksymiseen?

Konkurssipäätöksessä velkojille annetaan yksi kuukausi aikaa vaatia saatavia päätöksen julkaisemisesta virallisessa lehdessä. Samalla pesänhoitajalla on velvollisuus ilmoittaa asiasta yksitellen niille velkojille, joilla on velallisen asiakirjojen mukaan velvollisuus ilmoittaa saatavistaan. Tätä varten ei ole olemassa erityistä lomaketta. Sama määräaika koskee myös ulkomaille sijoittautuneita velkoja, vaikka sovellettaisiin maksukyvyttömyysmenettelyistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/848 53–55 artiklaa.

Saatavia koskeva ilmoitus on annettava kirjallisesti ja osoitettava pesänhoitajalle. Ilmoituksessa on eriteltävä saatava ja annettava tarvittavat tiedot määrästä, hankinta- ja erääntymispäivästä, ominaisuuksista ja etuoikeusasemasta. Jos velkoja vetoaa erityiseen etuoikeuteen, sen on ilmoitettava maksuun liittyvä omaisuus ja oikeudet sekä niiden rekisteritiedot. Mukaan on liitettävä myös asiakirjatodisteet. Ilmoituksen voi tehdä sähköisesti.

Pesänhoitajan on ratkaistava kunkin saatavan kohdalla, minkä suuruinen saatava on, sisällytetäänkö se selonteon liitteenä olevaan velkojaluetteloon ja mikä on saatavan etuoikeusasema. Velkojat, jotka ovat eri mieltä saatavan etuoikeusasemasta tai määrästä tai joita ei ole sisällytetty luetteloon, voivat riittauttaa ehdotuksen kymmenen päivän kuluessa esittämällä väliintulohakemuksen, jonka tuomioistuin ratkaisee antamalla tuomion. Ennen ehdotuksensa esittämistä – enintään kymmenen päivää ennen esittämistä – pesänhoitaja lähettää velkojille, joiden osoite sillä on tiedossaan, sähköpostitse luonnokset velkoja- ja

pesäluettelosta. Ne velkojat, jotka ovat eri mieltä ehdotuksesta, voivat ottaa yhteyttä pesänhoitajaan ja pyytää korjaamaan mahdolliset virheet tai täyttämään tarvittavat tiedot.

Ellei velkoja ilmoita saatavaansa ajoissa, voi pesänhoitaja lisätä sen luetteloon. Myös tuomioistuin voi lisätä sen luetteloon ratkaistessaan velkojaluettelon riitauttamisen, mutta tällöin saatava katsotaan viimesijaiseksi. Tämän perusteella viimesijaisiksi ei kuitenkaan katsota 86 §:n 3 momentissa tarkoitettuja saatavia, vaan niille annetaan asianmukainen etuoikeusasema. Näiden saatavien olemassaolo perustuu velallisen asiakirjoihin, ne käyvät ilmi täytäntöönpanokelpoisesta asiakirjasta, ne on vakuutettu julkiseen rekisteriin kirjatulla reaaliavakuudella, ne johtuvat muulla tavalla konkurssista tai muusta oikeudellisesta menettelystä tai niiden määrittäminen edellyttää viranomaisen antamaa vahvistusta.

Saatavia, joita ei sisällytetä luetteloon tälläkään tavalla ja joista on ilmoitettu määräajan päätyttyä, ei ole mahdollista saada maksettua konkurssin yhteydessä.

13 Mitä sääntöjä sovelletaan omaisuuden myynnistä kertyneiden varojen jakamiseen? Mikä on velkojien maksunsaantijärjestys ja oikeuksien etusijajärjestys?

Konkurssisaatavat jaetaan laissa kolmeen luokkaan (89 §): etuoikeusasemassa olevat, tavalliset ja viimesijaiset saatavat. Etuoikeusasemassa olevat saatavat jaetaan edelleen erityisiin ja yleisiin saataviin, ja näiden luokkien sisällä saatavat jaetaan ryhmiin, kuten 94 §:n uudessa 2 momentissa säädetään.

Espanjan konkurssilaissa saatavat jaetaan automaattisuuden perusteella. Tavallisten saatavien luokka on jäännösluokka: tavallisia saatavia ovat saatavat, jotka eivät kuulu kahteen muuhun luokkaan eli etuoikeusasemassa oleviin tai viimesijaisiin saataviin.

a) Erityisessä etuoikeusasemassa olevia saatavia ovat seuraavat (90 §): Erityisessä etuoikeusasemassa olevia saatavia ovat seuraavat:

1. Vapaaehtoisella tai laissa edellytetyllä kiinteän tai irtaimen omaisuuden kiinnityksellä taikka denuntaatiopantilla taatut saatavat, jotka kohdistuvat kiinnitettyyn tai pantattuun omaisuuteen tai oikeuksiin.
2. Saatavat, joiden takeeksi on annettu kiinteän omaisuuden tuotto.
3. Kiinteän omaisuuden rakentamiseen, säilyttämiseen tai korjaamiseen käytettävät saatavat, jotka kohdistuvat asianomaiseen kiinteään omaisuuteen, mukaan lukien työntekijöiden saatavat kehittämistään esineistä siltä ajalta, jona ne ovat konkurssivelallisen omistuksessa tai hallussa.
4. Vuokraajalle tai myyjälle sekä mahdolliselle rahoittajalle kuuluvat rahoitusleasingsaatavat taikka irtaimen tai kiinteän omaisuuden osamaksukauppaan liittyvät saatavat, jotka kohdistuvat vuokrattuun tai myytyyn omaisuuteen ja joihin liittyy maksun laiminlyöntiin perustuva omaisuuden hallintaa koskeva rajoitus, käyttökielto tai kaupanpurkuehto.
5. Arvo-osuusvakuudella taatut saatavat, jotka kohdistuvat veronalaisiin arvopapereihin.
6. Rekisteriin kirjatulla pantilla taatut saatavat, jotka kohdistuvat velallisen tai kolmannen osapuolen hallussa olevaan pantattuun omaisuuteen tai oikeuksiin. Jos kyseessä ovat pantatut saatavat, pantattuja saatavia koskevan etuoikeuden voi osoittaa esittämällä päivämäärän sisältävän todentavan asiakirjan. Tulevien saatavien takeeksi annetulla pantilla on erityinen etuoikeusasema ennen konkurssipäätöstä sekä sen jälkeen syntyneisiin saataviin nähden ainoastaan silloin, jos panttisopimus saatetaan uudelleen voimaan 68 §:n nojalla tai kun pantti on kirjattu julkiseen rekisteriin ennen konkurssipäätöstä. Erityinen etuoikeusasema koskee vain sitä osaan saatavasta, joka ei ylitä velkojaluetteloon kirjatun asianomaisen takauksen määrää. Loppuosa saatavasta sijoitetaan sen ominaisuuksien mukaiseen etuoikeusluokkaan.

b) Yleisessä etuoikeusasemassa olevia saatavia ovat seuraavat (91 §):

1. Palkkasaatavat, joilla ei tunnusteta olevan erityistä etuoikeusasemaa ja joiden määrä on kolme kertaa vähimmäispalkka kerrottuna maksamatta olevien palkkapäivien lukumäärällä; sopimusten päättymisestä johtuvat korvaukset, joiden määrä vastaa lain mukaista vähimmäismäärää, jonka laskentapohjana on vähimmäispalkka enintään kolminkertaisena; sekä työtaturmasta tai ammattitaudista maksettavat, ennen konkurssipäätöstä erääntyneet korvaukset.
2. Konkurssivelallisen maksettavaksi lakimääräisten velvoitteiden perusteella tulevia ennakonpidätyksiä ja sosiaaliturvamaksuja vastaavat määrät.
3. Itsenäisestä henkilökohtaisesta työstä johtuvat luonnollisten henkilöiden saatavat sekä tekijän saatavat, jotka johtuvat immateriaalioikeuden kohteena olevan teoksen käyttöoikeuksien luovuttamisesta, kuuden kuukauden ajalta ennen konkurssipäätöstä.
4. Verosaatavat ja muut julkisoikeudelliset saatavat sekä ne sosiaaliturvaan liittyvät saatavat, joilla ei ole erityistä etuoikeusasemaa. Yleinen etuoikeusasema voi koskea enintään 50:tä prosenttia kaikkien vero- ja sosiaaliturvasaatavien määrästä.
5. Sopimuksen ulkopuoliseen siviilioikeudelliseen vastuuseen perustuvat saatavat.
6. Saatavat, joista saadaan uusia tuloja kassaan ja jotka liittyvät 71 §:n 6 momentissa säädetty edellytykset täyttävään velkajärjestelysopimukseen siltä osin, kuin niitä ei tunnusteta massavelkaan kuuluviksi saataviksi.
7. Konkurssiin asettamista hakeneen velkojan saatavat, jotka eivät ole viimesijaisia, enintään 50 prosentin osuudelta niiden määrästä.

c) Viimesijaiset saatavat on lueteltu 92 §:ssä:

1. Saatavat, joista on ilmoitettu liian myöhään ja jotka pesänhoitaja sisällyttää velkojaluetteloon, sekä saatavat, joita ei ole ilmoitettu tai joista on ilmoitettu liian myöhään ja jotka sisällytetään kyseiseen luetteloon myöhemmän ilmoituksen perusteella tai luettelon riitauttamisen ratkaisevan tuomioistuimen määräyksestä. Tästä syystä viimesijaisiksi ei aseteta 86 §:n 3 momentissa tarkoitettuja saatavia, vaan ne sijoitetaan asianmukaiseen luokkaan. Näiden saatavien olemassaolo perustuu velallisen asiakirjoihin, ne käyvät ilmi täytäntöönpanokelpoisesta asiakirjasta, ne on vakuutettu julkiseen rekisteriin kirjatulla reaaliavakuudella, ne johtuvat muulla tavalla konkurssista tai muusta oikeudellisesta menettelystä tai niiden määrittäminen edellyttää viranomaisen antamaa vahvistusta.
2. Saatavat, jotka ovat sopimuksen perusteella viimesijaisia kaikkiin muihin velalliselta perittäviin saataviin nähden.
3. Lisämaksuista tai koroista, myös viivästyskoroista, muodostuvat saatavat, lukuun ottamatta reaaliavakuudella taattuja saatavia kyseisen vakuuden kattamilta osin.
4. Sakoista tai muista rahamääräisistä seuraamuksista muodostuvat saatavat.
5. Saatavat, jotka kuuluvat seuraavassa pykälässä tarkoitetuille henkilöille, joilla on erityinen side velalliseen, lukuun ottamatta 91 §:n 1 momentissa mainittuja henkilöitä, kun velallinen on luonnollinen henkilö, sekä muita kuin lainasaatavia tai vastaavassa tarkoituksessa toteutettuihin toimiin perustuvia saatavia, jotka kuuluvat 93 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuille, kyseisissä kohdissa asetetut, pääomaosuuksia koskevat edellytykset täyttävälle osakkaille. Tätä säännöstä ei sovelleta elatussaataviin, jotka ovat syntyneet ja erääntyneet ennen konkurssipäätöstä ja joita pidetään tavallisina saatavina.
6. Saatavat, jotka johtuvat konkurssipesään peräyttämisestä ja aiheutuvat sellaisten henkilöiden hyväksi, joiden todetaan tuomiossa olleen osallisina vilpillisin mielin toteutettuun riitautettuun toimeen.
7. Saatavat, jotka johtuvat 61, 62, 68 ja 69 §:ssä tarkoitettuja vastavuoroisia velvollisuuksia sisältävistä sopimuksista, kun tuomioistuin toteaa pesänhoitajan selonteon saatuaan, että velkoja on estänyt toistuvasti sopimuksen täyttämisen konkurssin edun vastaisesti.

13.1 Saatavien maksu

Erityisessä etuoikeusasemassa olevat saatavat maksetaan niihin liittyvästä omaisuudesta ja oikeuksista, tapahtuipa täytäntöönpano erikseen tai kollektiivisesti. Näistä saatavista on olemassa erityissääntöjä, joissa annetaan pesänhoitajalle valtuudet maksaa saatava konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta ilman omaisuuden realisointia, mikä vähentää hallinnollista taakkaa. Omaisuusveron alaista omaisuutta on myös mahdollista myydä niin, että ostaja vapautetaan velallisen velvoitteista. Tällaisen omaisuuden myynnistä on annettu erityissäännöksiä (Espanjan konkurssilain 155 §).

Yleisessä etuoikeusasemassa olevat saatavat maksetaan järjestyksessä suhteessa niiden arvoon kussakin etuoikeusluokassa. Sen jälkeen maksetaan tavalliset saatavat. Tuomioistuin voi muuttaa maksujärjestystä pesänhoitajan pyynnöstä tietyin edellytyksin (157 §). Tavalliset saatavat maksetaan suhteessa arvoon konkurssipesään kuuluvan omaisuuden likviditeetin mukaan.

Lopuksi maksetaan viimesijaiset saatavat 92 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

14 Mitkä ovat maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen edellytykset ja vaikutukset (erityisesti sovinnon osalta)?

14.1. Uudelleenjärjestelymenettely (*Reorganización*)

Uudelleenjärjestelymenettelyillä voidaan tarkoittaa kahta eri tilannetta: konkurssin ratkaisuksi tarjottavaa sopimusta tai velallisen mahdollisuutta välttää konkurssi tekemällä velkojien kanssa velkajärjestelysopimuksen. Molemmista säädetään konkurssilaisissa.

a) Sopimus

Kun konkurssin yhteinen vaihe on päättynyt ja konkurssipesään kuuluvan omaisuuden ja velkojen määrä on vahvistettu lopullisesti, on kaksi vaihtoehtoa: sopimus tai selvitys. Sopimuksen aikaan saamista pidetään tietyllä tapaa parempana vaihtoehtona, sillä laissa säädetään, että sopimusneuvottelut on aloitettava aina, ellei velallinen ole pyytänyt konkurssipesän selvittämistä.

Neuvotteluvaiheen päätteeksi velallinen ja ne velkojat, joiden osuus veloista on yli viidennes, voivat esittää sopimusehdotuksen. Velallisella on lupa esittää sopimuksesta myös ennakoehdotus. Tosin joiltakin velallisilta tämä mahdollisuus on evätty (tietyistä rikoksista tuomitut velalliset tai velalliset, jotka eivät ole täyttäneet tilinpäätösvelvollisuuttaan).

Sopimusta koskevalla ennakoehdotuksella pyritään siihen, että velallinen ja velkojat voisivat päästä sovintoon nopeasti käymättä läpi kaikkia konkurssimenettelyn vaiheita. Ehdotuksen käsittely edellyttää, että tietty prosentiosuus velkojista on liittynyt ehdotukseen. Kun ehdotus on annettu, pesänhoitaja arvioi sen ja muut velkojat voivat liittyä siihen. Jos vaaditut enemmistöt täyttyvät, tuomioistuin vahvistaa ehdotetun sopimuksen.

Sopimusvaiheen tavanomainen käsittely alkaa yhteisen vaiheen päättävästä päätöksestä. Tuomioistuin vahvistaa päätöksessä velkojainkokouksen päivämäärän. Jos velkoja on yli kolmesataa, suoritetaan kirjallinen käsittely. Kyseisestä ajankohdasta alkaa kuluu määräaika, jonka kuluessa velallisen ja velkojien on esitettävä sopimusehdotuksensa, joiden sisällön on täytettävä tietyt vähimmäisedellytykset. Jos kaikki edellytykset täyttyvät, tuomioistuin ottaa ehdotukset käsiteltäväksi ja välittää ne pesänhoitajan arvioitavaksi.

Velkojainkokousta johtaa tuomari. Velkojainkokous on päätäntävällinen, kun koolla olevien velkojien saatavat edustavat yli puolta tavallisten velkojen määrästä. Myös velallisen ja pesänhoitajan on oltava paikalla. Velkojainkokous käsittelee sopimusehdotukset ja äänestää niistä. Ehdotus hyväksytään, jos sitä kannattaa ehdotuksen sisällön mukaan määräytyvä, Espanjan konkurssilain 124 §:ssä säädetyn mukainen enemmistö. Tämän jälkeen tuomioistuin vahvistaa velkojainkokouksessa hyväksytyt ehdotuksen. Pesänhoitaja ja velkojat, jotka eivät osallistu kokoukseen tai joilta on evätty oikeudet, voivat vastustaa ehdotusta etukäteen tietyä menettelyä noudattaen.

Sopimus tulee voimaan sinä päivänä, jona se vahvistetaan tuomioistuimessa. Samalla hetkellä konkurssimenettelyn vaikutukset lakkaavat ja sopimuksen määräykset tulevat niiden sijasta voimaan. Myös pesänhoitaja lopettaa työnsä. Sopimus velvoittaa velallista, tavallisia ja viimesijaisia velkoja sekä sopimuksen puolesta äänestäneitä etuoikeusasemassa olevia velkoja. Se voi velvoittaa myös muita etuoikeusasemassa olevia velkoja sen mukaan, millainen enemmistö sopimuksen hyväksyi. Kun sopimus on täytetty, tuomioistuin julistaa sopimuksen täytetyksi ja konkurssimenettelyn päättyneeksi. Sopimus voi jäädä täyttämättä, jolloin kuka tahansa velkojista voi pyytää tuomioistuinta toteamaan sopimuksen jääneen täyttymättä.

b) Velan uudelleenjärjestely konkurssin välttämiseksi tehtävien velkajärjestelysopimusten avulla

Konkurssilain julkaisemisen jälkeen saadut kokemukset ovat osoittaneet, ettei konkurssi ole hyvä keino saada yritystoiminta jatkumaan sovintoratkaisun kautta. Tämän vuoksi 12. maaliskuuta 2014 annetussa Euroopan komission suosituksessa (suositus uudesta lähestymistavasta liiketoiminnan epäonnistumiseen ja yritysten maksukyvyttömyyteen) kehoitetaan jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä konkurssin välttämiseksi velan uudelleenjärjestelyä koskevilla velallisen ja velkojien välisillä sopimuksilla. Espanjan lainsäätäjä on ottanut Espanjan konkurssilain uusimmissa uudistuksissa tämän mukaisesti käyttöön neljän tyyppisiä toimenpiteitä: a) perustetaan viestintäjärjestelmä, jolla velkajärjestelysopimusta koskevat neuvottelut velkojiensa kanssa aloittanut velallinen voi ilmoittaa asiasta etukäteen kauppa-oikeudellisia asioita käsittelevälle tuomioistuimelle, mikä lykkää velallisen velvollisuutta hakea konkurssiin asettamista ja antaa mahdollisuuden keskeyttää yksittäiset ulosmittaukset tietyissä tapauksissa tietyksi ajaksi; b) otetaan käyttöön suojaaineita, joilla velkajärjestelysopimukset pystytään suojaamaan peräyttämiskanteilta; c) otetaan käyttöön velkajärjestelysopimusten vahvistamismenettely, joka tehostaa sopimusten vaikutusta, ja d) otetaan käyttöön kannustimia velan muuntamiseksi osakepääomaksi. Tässä kohdassa käydään läpi ainoastaan konkurssilain neljänteen lisäsäännökseen sisältyvät säännökset, jotka koskevat velkajärjestelysopimusten vahvistamista tuomioistuimissa.

Tuomioistuin voi vahvistaa velkajärjestelysopimuksen, jonka allekirjoittaneiden velkojien osuus on vähintään 51 prosenttia asiaankuuluvista veloista. Laissa säädetään erityissäännöksistä, jotka koskevat velkojen prosentiosuuden laskentaa sekä yhteenliittymän myöntämiä luottoja.

Menettelyssä velallinen tai velkojat esittävät hakemuksen, johon on liitetty tilintarkastajan nimenomainen todistus kussakin tapauksessa edellytetyjen enemmistöjen täyttymisestä halutun laajuuden suojan mukaan. Vähimmäismääränä on 51 prosenttia veloista. Tuomioistuin tutkii hakemuksen ja, jos se hyväksyy sen käsiteltäväksi, se keskeyttää samalla yksittäiset ulosmittaukset vahvistamismenettelyn ajaksi.

Vahvistamista koskevan päätöksen julkaisemisesta alkaa kuluu 15 päivän määräaika, jonka kuluessa asiasta eri mieltä olevat velkojat voivat riitauttaa päätöksen. Riitauttamisen perusteena voidaan käyttää ainoastaan muodollisten vaatimusten täyttymättä jäämistä tai vaaditun uhrauksen kohtuuttomuutta. Riitauttamisessa sovelletaan väliintulomenettelyä, jossa velallinen ja muut sopimuksen osapuolena olevat velkojat ovat väliintulijoina. Menettelyssä annettavasta ratkaisusta ei voi valittaa. Vahvistetun sopimuksen vaikutuksista, jotka alkavat seuraavana päivänä tuomion julkaisemisesta virallisessa lehdessä, säädetään lisäksi nimenomaisesti, että tuomioistuin voi määrätä ulosmittauksen peruutettavaksi, jos se on tapahtunut velkajärjestelysopimuksen soveltamisalaa kuuluvan velan yksittäisessä ulosmittausmenettelyssä.

Tuomioistuimessa tapahtuvan vahvistamisen vaikutukset eivät rajoitu laajentamaan pelkkiä sovintuun määräajan vaikutuksia, mikä ylittää periaatteen, jonka mukaan sopimuksen vaikutukset kohdistuvat vain sen osapuoliin. Yleisenä vaikutuksena on suoja peräyttämistä vastaan, mutta vaikutusten laajentaminen erimielisiin velkoihin riippuu hyväksymisprosentista. Näin ollen a) velkojien reaaliavuuteen perustuva suoja ohitetaan; b) sopimuksen vaikutukset muuttuvat asteittain sen mukaan, millaisella enemmistöllä sopimus on hyväksytty, ja ottaan huomioon, onko saatava tosiasiallisesti katettu reaaliavuudella.

Velkojat, jotka eivät ole allekirjoittaneet sopimusta mutta joihin sopimuksen vahvistaminen vaikuttaa, säilyttävät solidaarisesti oikeutensa suhteessa maksuvelvollisiin eli velallisiin tai takaajiin. Nämä eivät voi vedota velkajärjestelysopimuksen hyväksymiseen eivätkä vahvistamisen vaikutuksiin. Sopimuksen allekirjoittaneiden velkojien kohdalla sopimuksen vaikutusten säilyminen takaajien osalta riippuu siitä, mitä kyseisessä oikeudellisessa suhteessa on sovittu. Kuka tahansa velkoja riippumatta siitä, onko hän liittynyt sopimukseen, voi pyytää sopimuksen vahvistaneessa tuomioistuimessa sopimuksen täyttymättä jättämisen tunnustamista. Pyyntö käsitellään väliintulomenettelyssä, eikä sitä koskevaan ratkaisuun voi hakea muutosta. Kun sopimuksen todetaan jääneen täyttymättä, voivat velkojat vaatia konkurssiin asettamista tai käynnistää yksittäisiä ulosmittauksia.

Jos sopimuksen soveltamisalaa kuuluvien saatavien reaaliavuudet realisoidaan, velkoja voi ottaa itselleen näin saadut määrät tietyin edellytyksin, ellei toisin ole sovittu.

14.2 Velallisen luonnollisen henkilön vapauttaminen täyttämättä jäävistä veloista

Lailla 25/2015 lisättiin Espanjan konkurssilakiin uusi 178 a §, jossa säädetään ”toisena mahdollisuutena” tunnetusta mekanismista.

Kyseisessä pykälässä poiketaan 178 §:n 2 momentin yleissäännöstä, jonka mukaan velallinen luonnollinen henkilö on vastuussa jäljelle jäävien saatavien maksamisesta, kun konkurssimenettely päätetään selvityksen tai konkurssipesään kuuluvan omaisuuden riittämättömyyden vuoksi.

Toisen mahdollisuuden hyödyntämiseksi velallisen on pitänyt toimia vilpittömästi. Tämä edellyttää seuraavaa:

1. Konkurssia ei katsota tahalliseksi.
2. Velallista ei ole tuomittu lainvoimaisessa tuomioissa omaisuusrikoksesta, talousrikoksesta, asiakirjaväärennöksestä, vero- ja sosiaaliturvarikoksesta tai työntekijöiden oikeuksien rikkomisesta konkurssipäätöstä edeltävien kymmenen vuoden aikana.
3. Velanmaksua koskeva tuomioistuimen ulkopuolinen sopimus on tehty tai sellainen on ainakin yritetty tehdä 231 §:ssä luetellut edellytykset täyttäen.
4. Massavelat ja etuoikeusasemassa olevat konkurssisaatavat on maksettu kokonaisuudessaan, ja lisäksi on maksettu vähintään 25 prosenttia tavallisten konkurssisaatavien määrästä, ellei aiemmin ole yritetty tehdä tuomioistuimen ulkopuolista velanmaksusopimusta.

5. Vaihtoehtoisesti edellisen kohdan kanssa:

i) Suostutaan noudattamaan maksusuunnitelmaa.

ii) Tuomioistuimen tai pesänhoitajan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyviä veloitteita ei ole laiminlyöty.

iii) Kyseistä toista mahdollisuutta ei ole käytetty kymmenen edellisen vuoden aikana.

iv) Velallinen ei ole hylännyt pätevyytensä soveltuvaa työtarjousta konkurssipäätöstä edeltävien neljän vuoden aikana.

v) Täyttämättä jäävistä veloista vapauttamista koskevassa hakemuksessa hyväksytään nimenomaisesti, että tämän mahdollisuuden käyttämisestä ilmoitetaan Espanjan konkurssirekisterin erikoisosassa viiden vuoden ajan.

Toisen mahdollisuuden myöntäminen edellyttää menettelyä, joka käynnistyy velallisen aloitteesta ja jossa pesänhoitaja sekä velkojat ovat väliintulijoina. Velallisen on esitettävä maksusuunnitelma niille saataville, joita vapauttaminen ei koske. Nämä saatavat on maksettava enintään viiden vuoden kuluessa. Kun maksusuunnitelman täytäntöönpanolle vahvistettu määräaika on kulunut eikä toista mahdollisuutta ole peruutettu, konkurssiasiaista vastaava tuomioistuin antaa konkurssivelallisen pyynnöstä päätöksen, jossa tunnustetaan lopullinen vapauttaminen konkurssissa täyttämättä jääneistä veloista. Tapauksen olosuhteet huomioon otettuaan ja velkojia kuultuaan tuomioistuin voi vapauttaa velallisen täyttämättä olevista veloista lopullisesti, vaikkei velallinen ole noudattanut maksusuunnitelmaa kokonaisuudessaan mutta on kuitenkin käyttänyt velkojen maksuun vähintään puolet viiden vuoden aikana saamistaan tuloista toisen mahdollisuuden väliaikaisesta myöntämisestä lukien ja vaikkei velkoja katsottaisi ulosmittauskelvottomiksi, tai neljäsosan kyseisistä tuloista, kun velallinen täyttää edellytykset, joista säädetään varattomien kiinnitysvelallisten suojaamisesta suhteessa kotitalouden tuloihin ja erityisen haavoittuvassa asemassa olevaan perhe-tilanteeseen.

Vapautuksen piiriin kuluva saatavia ovat kaikki tavalliset ja viimesijaiset saatavat, joita ei ole maksettu konkurssimenettelyn päättämispäivänä, pois lukien julkisoikeudelliset saatavat ja elatussaatavat. Erityisessä etuoikeusasemassa olevien saatavien kohdalla vapautus koskee sitä osaa saatavasta, jota ei ole voitu kattaa vakuuden realisoinnilla.

Vapautuksen käyttäminen voidaan peruuttaa kenen tahansa konkurssivelkojan aloitteesta, jos vapautuksen myöntämistä seuraavien viiden vuoden kuluessa havaitaan velallisen pimitäneen tuloja, omaisuutta tai oikeuksia.

Peruuttamista voidaan vaatia niin ikään, jos maksusuunnitelman täyttämiseksi vahvistetun määräajan aikana a) ilmenee jokin niistä seikoista, jotka 3 momentissa säädetyn mukaisesti estäisivät täyttämättä olevista saatavista vapauttamisen; b) vapautuksen ulkopuolelle mahdollisesti jääviä velkoja koskevaa maksuvelvollisuutta ei ole noudatettu maksusuunnitelman mukaisesti, tai c) velallisen taloudellinen tilanne paranee merkittävästi perinnön, testamenttisaannon tai lahjoituksen, rahapeliin tai uhkapeliin ansiosta, niin että velallinen voisi maksaa kaikki maksamatta olevat velat elatusvelvoitteita haittaamatta.

Jos tuomioistuin määrää vapautuksen peruuttamisesta, velkojille palautetaan kaikki velalliseen kohdistuneet vaatimukset, jotka koskevat velkajärjestelyn päättyessä täyttämättä olleiden saatavien perimistä.

14.3 Konkurssimenettelyn päättymisen

Konkurssimenettelyn päättymisen perusteet on lueteltu Espanjan konkurssilain 176 §:ssä. Lähtökohtaisesti konkurssimenettely päättyy seuraavista syistä:

a) kun maakunnallinen ylioikeus (*Audiencia Provincial*) kumoaa konkurssiin asettamista koskevan päätöksen

b) kun sopimus todetaan täytetyksi

c) kun konkurssipesään kuuluva omaisuus osoitetaan riittämättömäksi massavelkojen maksamiseen

d) kun kaikki tunnustetut saatavat osoitetaan maksetuiksi tai velkojen täydellinen tyytyväisyys saavutetuksi muilla keinoilla

e) kun kaikki velkojat kieltäytyvät yhteisen vaiheen jälkeen menettelystä.

Tuomioistuimen on vahvistettava konkurssimenettelyn päättymisen, ja asianosaiset voivat vastustaa päätöstä. Laissa säädetään erityisesti tilanteesta, jossa konkurssimenettely päätetään velallisen omaisuuden riittämättömyyden vuoksi, kun omaisuus ei riitä massavelkojen maksamiseen. Tämä mahdollisuus voidaan tutkia velallisen pyynnöstä, ja tällöin tuomioistuin asettaa velallisen konkurssiin ja päättää menettelyn samassa päätöksessä.

Kun konkurssimenettely julistetaan päättyneeksi, lakkaavat kaikki velallisen valtuuksia koskevat rajoitukset. Jos velallinen on luonnollinen henkilö, laissa säädetään erityissäännöksistä, joiden nojalla velallinen vapautetaan niiden saatavien maksamisesta, joita ei ole täytetty konkurssimenettelyssä. Tätä koskevat vaatimukset on vahvistettu 178 a §:ssä. Siinä edellytetään, että velallinen on toiminut vilpittömässä mielessä ja täyttää tietyt velvollisuudet.

Velallisen on haettava tätä vapautusta, ja asiaan liittyviä väitteitä saavat esittää sekä pesänhoitaja että velkojat. Vapautus voidaan perua tietyissä tapauksissa, kuten silloin, kun velallisen taloudellinen tilanne paranee tai kun velkoja ei täytä maksusuunnitelmaa, jossa on lupautunut maksamaan vapautuksen ulkopuolelle jäävät velat.

15 Mitkä ovat velkojen oikeudet maksukyvttömyysmenettelyn päättymisen jälkeen?

Kun velallisen oikeushenkilön konkurssimenettely päättyy selvityksen jälkeen, oikeushenkilö lakkaa olemasta.

Jos päättymisen perustuu sopimuksen täyttämiseen, velkojat ovat saaneet saatavansa sopimusmääräysten mukaisesti. Etuoikeusasemassa olevat velkojat, jotka eivät ole liittyneet sopimukseen, voivat jatkaa tai käynnistää yksittäisiä ulosmittauksia tietyin edellytyksin.

Velallinen voi lakata olemasta oikeushenkilönä myös sopimuksen täyttämisen aikana rakenteellisten uudelleenjärjestelyjen seurauksena, minkä johdosta velat siirtyvät uudelle tai sulauttavalle yritykselle.

Jos velallinen on luonnollinen henkilö, selvitykseen tai konkurssipesään kuuluvan omaisuuden riittämättömyyteen päättävä konkurssimenettely merkitsee sitä, että velkojat voivat aloittaa yksilölliset ulosmittaukset velallista vastaan, ellei velallista ole vapautettu täyttämättä jäävistä veloista 178 a §:ssä säädetyn mukaisesti.

14.3 Konkurssimenettelyn aloittaminen uudelleen

Velallisena olevan luonnollisen henkilön asettamista konkurssiin viiden vuoden kuluessa siitä, kun aiempi konkurssimenettely on päättynyt selvityksen tai konkurssipesään kuuluvan omaisuuden riittämättömyyden vuoksi, pidetään aiemman konkurssimenettelyn uudelleen aloittamisena.

Selvityksen tai konkurssipesään kuuluvan omaisuuden riittämättömyyden vuoksi päättyneen konkurssimenettelyn käsitellyt tuomioistuin antaa päätöksen konkurssimenettelyn aloittamisesta uudelleen. Menettelyn kulku on sama, ja se koskee ainoastaan myöhemmän omaisuuden ja oikeuksien selvitysvaihetta.

Velkojat voivat hakea konkurssimenettelyn uudelleen aloittamista seuraavana vuonna siitä, kun konkurssimenettelyn päättämistä konkurssipesään kuuluvan omaisuuden riittämättömyyden vuoksi koskeva päätös on annettu. Tarkoituksena on takaisinsaantikanteiden nostaminen. Velkojien on eriteltävä konkreettiset kanteet, jotka on pantava vireille, tai esitettävä kirjallisesti olennaiset tosiseikat, joiden perusteella konkurssi voitaisiin katsoa tahalliseksi, ellei tästä seikasta ole lausuttu päättynyttä konkurssimenettelyä koskevassa tuomiossa.

16 Kuka vastaa maksukyvyttömyysmenettelyn kustannuksista?

Espanjan konkurssilain 84 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan konkurssihakemuksen ja sen käsittelyn aiheuttamat välttämättömät oikeudenkäyntikulut ovat kaikki massavelkoja. Etenkin kaikki saatavat, jotka muodostuvat konkurssihakemuksen ja konkurssipäätöksen, turvaamistoimien hyväksymisen, laissa säädettyjen tuomioistuimen ratkaisujen julkaisemisen sekä konkurssivelallisen ja pesänhoitajan menettelyssä ja väliintuloissa (kun väliintulo on lain mukaan pakollista tai konkurssipesään kuuluvan omaisuuden edun mukaista) avustamisen ja edustamisen osalta välttämättömistä oikeudenkäyntikuluista aina sopimuksen voimaantuloon asti tai muussa tapauksessa konkurssimenettelyn päättymiseen asti, lukuun ottamatta saatavia, jotka liittyvät tuomioistuimen ratkaisuja koskeviin valituksiin, jotka on hylätty kokonaan tai osittain mainiten nimenomaisesti velvollisuudesta korvata oikeudenkäyntikulut.

Massavelkaan kuuluvia saatavia ovat saman pykälän 3 momentin mukaan myös velallisen, pesänhoitajan tai hyväksytyjen velkojien avustamisesta ja edustamisesta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut, kun tuomioistuinkäsittely jatkuu tai pannaan vireille konkurssipesään kuuluvan omaisuuden edun mukaisesti laissa säädettyllä tavalla, lukuun ottamatta säännöksiä, jotka koskevat vaatimuksen peruuttamista, muutoksenhakuoikeudesta luopumista, sovintoratkaisua ja velallisen erillistä puolustusta, tarvittaessa aina laissa säädettyihin enimmäismääriin asti.

Kun konkurssimenettely päätetään konkurssipesään kuuluvan omaisuuden riittämättömyyden vuoksi, oikeudenkäyntikuluja koskevat saatavat maksetaan ennen muita massavelkoja, lukuun ottamatta työntekijöiden saatavia ja elatussaatavia (176 a §:n 2 momentti).

Pesänhoitajan palkkiot ovat massavelkoja, ja niiden suuruudesta päättää tuomioistuin lainsäädännössä vahvistetun palkkiotaulukon mukaisesti. Tällä hetkellä voimassa on edelleen 6. syyskuuta 2004 annetulla kuninkaan asetuksella 1860/2004 hyväksytty taulukko. Asetuksen 34 §:ssä on erityissäännöksiä taulukon määrittämisestä ja tehokkuudesta.

Laissa annetaan mahdollisuus nimittää pesänhoitajalle valtuutettuja avustajia, joiden palkkiot maksaa pesänhoitaja.

17 Mitkä ovat velkoja vahingoittavien oikeustoimien mitättömyyttä, pätemättömyyttä ja peräyttämistä koskevat säännöt?

Peräyttämiskanteista on säädetty Espanjan konkurssilain 71–73 §:ssä. Kyseisiin pykäliin on tehty useita muutoksia, jotka koskevat lähinnä velkajärjestelysopimusten suoja-keinojen rakennetta.

Espanjan konkurssilain 71 §:ään sisältyy takaisinsaantikanteita koskeva oikeudellinen järjestelmä. Se lähtee yleisestä lausekkeesta, jonka mukaan kaikki velallisen toteuttamat toimet ovat peräytettävissä aina, kun niistä aiheutuu vahinkoa konkurssipesään kuuluvalla omaisuudelle riippumatta siitä, onko velallinen toiminut vilpillisessä tarkoituksessa. Jotta peräyttämisen vaikutuksilla olisi oikeusvarmuus, määritetään konkreettinen määräaika: kaksi vuotta ennen konkurssiin asettamista koskevaa päätöstä.

a) Peräyttämisen määräaika

Laissa vahvistetaan peräyttämislle määräaika: kaksi vuotta taaksepäin konkurssiin asettamista koskevan päätöksen antopäivästä.

b) Omaisuusvahingon käsite

Kriittisenä aikana toteutetut velallisen toimet ovat peräytettävissä, jos ne aiheuttavat vahinkoa konkurssipesään kuuluvalla omaisuudelle. Kantajan on osoitettava omaisuusvahinko asianmukaisesti. Espanjan konkurssilaisissa annetaan kuitenkin mahdollisuus nostaa kanne olettamien perusteella, sillä vahinkoa aiheuttavan toimen todistaminen on tavallisesti vaikeaa. Kuten muista lainkohdista käy ilmi, kyseessä voi olla *iuris*-, *de iure* - tai *iuris tantum* -oletama. Näin ollen a) omaisuusvahinko oletetaan *iuris* ja *de iure* kahdessa tilanteessa: 1) kun kyseessä on vastikkeeton käyttöön antaminen, paitsi jos kyseessä on vapaa käyttö; ja 2) kun kyseessä ovat maksut ja muut velvoitteiden suorittamiseen liittyvät toimet, joissa velvoite on erääntynyt konkurssiin asettamista myöhemmin, paitsi jos velvoitteet on katettu reaalivakuudella; tällöin oletama hyväksytään, ellei toisin todisteta; b) omaisuusvahinko oletetaan *iuris tantum* kolmessa tilanteessa: 1) kun kyseessä on vastikkeellinen käyttöön antaminen henkilölle, jolla on erityinen suhde konkurssivelkojaan; 2) kun kyseessä on reaalivakuuksien antaminen aiempien velvoitteiden hyväksi tai aiemmat velvoitteet korvaavien uusien velvoitteiden hyväksi ja 3) kun kyseessä ovat maksut ja muut velvoitteiden suorittamiseen liittyvät toimet ja velvoitteet on katettu reaalivakuudella ja ne erääntyvät konkurssiin asettamista myöhemmin.

c) Menettely

Peräyttämiskanteen nostamiseen on oikeus pesänhoitajalla. Laissa suojellaan kuitenkin velkoja pesänhoitajan toimimatta jättämiseltä säätämällä velkojille kuuluvasta toissijaisesta oikeudesta. Velkojan on pitänyt pyytää pesänhoitajalta peräyttämiskanteen nostamista kirjallisesti ja, jos pesänhoitaja ei nosta kannetta kahden kuukauden kuluessa sitä koskevasta pyynnöstä, on velkojalla oikeus kanteen nostamiseen. Laissa on säännöksiä, joilla pyritään varmistamaan, että pesänhoitajat hoitavat tämän tehtävän tehokkaasti konkurssipesään kuuluvan omaisuuden koskemattomuuden varmistamiseksi. Kun kanne koskee velkajärjestelysopimusta, on sen nostamisoikeus yksin pesänhoitajalla eikä toissijaisesta oikeudesta ole.

Velkajärjestelysopimusten suojelemiseksi on olemassa erityissäännöksiä, jotka on lisätty vastikään tehdyillä lainsäädäntömuutoksilla. Ne suojaavat näitä tietyin edellytyksin tehtyjä sopimuksia velkajärjestelyä koskevilta kanteilta (71 a §).

Päivitetty viimeksi: 23/04/2020

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.